

Aaron MALINSKY

Chazan (voorzanger) in de synagoge Romi Goldmuntz in Antwerpen

Keek u gisteren naar het quizprogramma *De slimste mens ter wereld* op VIER? Dan zag u Aaron MALINSKY, bestuurslid van de grootste Joodse gemeenschap in Antwerpen, zijn beste beentje voorzetten. Immer goed 'gemutst' en altijd in voor een grap, voelt deze orthodoxe jood zich toch wat ongemakkelijk bij de onderbroekenkolder van deze quiz.

'Ik wil niet zelf scoren, wel vooroordelen doorprikken'

Ilse VAN HALST

„Vorig jaar quizde er een moslim mee. Het zou fijn zijn mocht er nu een jood deelnemen. Dat brengt evenwicht tussen de godsdiensten”, stelde Erik VAN LOOY, de presentator van *De slimste mens*. Een slimme zet, zo bleek, want met zijn uitspraak raakte hij alvast bij Aaron MALINSKY een gevoelige snaar, die zich in de voetsporen van zijn vader inzet voor de dialoog tussen joden, christenen en moslims.

– *Wist u waaraan u begon toen u beloofde deel te nemen aan 'De slimste mens ter wereld'?*
Niet in het minst. Ik kijk nooit televisie, ik bezit zelfs geen tv-toestel. Ik ontving wel een dvd met enkele uitzendingen, zodat ik niet geheel onvoorbereid aan zet kwam. Toch is de televisiewereld me niet vreemd. Ik nam al geregeld deel aan debatten over religieuze thema's en trad op als vertaler bij sportevenementen, zoals de voetbalmatch tussen Israël en onze Rode Duivels. In elk geval wil ik niet door het leven gaan als deelnemer aan *De slimste mens*. Wel hoop ik via die weg het begrip voor de joodse gemeenschap te vergroten.

– *Hoe is het leven als orthodoxe jood in Antwerpen?*

Er is een zekere mate van integratie, vooral dankzij het Nederlands dat in de Joodse gemeenschap inmiddels goed is ingeburgerd. Toch kan het beter, al ben ik niet voor volledige assimilatie. Ik pleit voor het behoud van onze cultuur. Waarvoor hebben we anders tweeduizend jaar rondgedoeld en gevochten? Ik citeer hier graag mijn vader zaliger: „Joden trekken op zaterdag naar de synagoge, katholieken gaan 's zondags naar de kerk en op maandag komen we samen als beste vrienden.”

– *Toch bekijken vele Vlamingen de Joodse gemeenschap argwanend. Terecht?*

Dat begrijp ik. Ik steek de hand ten dele in eigen boezem. De orthodox-joodse gemeenschap in Antwerpen functioneert sterk op zichzelf. Onze kinderen gaan naar aparte scholen. Veel orthodoxe Joden wonen in dezelfde buurt rond de synagoge. Het sociale weefsel van de Joodse bevolking in Antwerpen is de jongste jaren veel vromer geworden – bijna de helft is chassidim, belijder van de ultraorthodoxe richting. Materieel stel ik een verarming

Aaron Malinsky: „Religie mag geen factor zijn van maatschappelijke verdeeldheid.” © Frank Bahn Müller

vast, omdat het slecht gaat in de diamant, corebusiness van vele Joden. Als Joodse gemeenschap moeten we meer inspanningen doen voor openheid. Dat is niet eenvoudig, omdat het Vlaamse landschap haast helemaal antiklerikaal is geworden terwijl wij net heel vroom zijn.

„Religie heeft wel degelijk een rol te spelen”

– *In welke mate beïnvloedt de Holocaust uw leven vandaag nog?*

Het is een zware last om te torsen. Onderhuids speelt dat voortdurend. Wat zou onze plaats als Joden in de samenleving zijn geweest als de Shoah er niet was geweest? Ik voel me schuldig omdat ik genoeg te eten heb, terwijl mijn ouders verhongerden. Tegelijk ben ik God dankbaar dat ik er mag zijn. Zowat mijn hele familie kwam om het leven, door de nazi's zowel als in het Israëlisch-Palestijnse conflict. Mijn moeder is Duitse, mijn vader is van Israëlische afkomst. Begin jaren 1950

werden ze naar Antwerpen gezonden om hier de joodse scholen weer op te bouwen. Mijn vader was een pionier in de interreligieuze dialoog. Hij beseftte dat dit de weg was die we moeten gaan, willen we onze samenleving leefbaar houden.

– *Wat is uw taak in de Joodse gemeenschap?*

Ik heb het diploma van rabbijn, maar ben niet als zodanig aangesteld. Als voorzanger leid ik samen met de rabbijn de liturgische diensten in de synagoge. Ik maak ook deel uit van het bestuur van Shomre Hadass, de grootste Joodse gemeenschap van Antwerpen. Ik ben lector theologie in Wilrijk en doceer Hebreeuws en Joodse cultuur aan de Universiteit Antwerpen. Bij mijn studenten zijn er vele niet-joden, zakenlui die willen weten wat Joodse diamantairs onder elkaar zeggen, studenten die een vriend of vriendin in de kibboets in Israël hebben of christenen die de Bijbel in zijn originele vorm willen lezen. Sinds enkele jaren ben ik ook actief als vrijwilliger in Uganda. Daar bouwen we een Joods hospitaal, een kleine universiteit en een synagoge. Dat is daadwerkelijk de wereld beter maken.

– *Met uw inzet voor de dialoog tussen joden, christenen en moslims wilt u Antwerpen beter maken. Wat zijn de vruchten daarvan?*

De grote winst is juist dat deze 'trialoog', zoals wij dat noemen, echt mogelijk is. Het is geen mediashow.

Er heerst met betrekking tot religies veel onverschilligheid en onwetendheid in onze samenleving. Velen vinden het overbodig het gesprek met elkaar aan te gaan, zelfs in godsdienstige kringen. Niets is echter minder waar. Religie speelt wel degelijk een rol. We moeten niet naïef zijn. We kunnen de situatie in Antwerpen niet loskoppelen van wat er op de internationale scène gebeurt. We zagen allen de YouTube-filmpjes van Syriëstrijders met een Antwerps accent. Vreselijk! Met mijn gesprekspartners in de 'trialoog' getuig ik in scholen. Zo leven we voor dat religie geen factor is noch mag zijn van maatschappelijke verdeeldheid. Zo leren jongeren de ander respecteren en krijgen vooroordelen geen kans. Dat is wezenlijk voor een vreedzame toekomst.